



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4365/2023
23.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марко Андрић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Други октобар Вршац“ из Вршца, чији је пуномоћник Саша Јурић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3517/23 од 31.08.2023. године, у седници одржаној 23.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3517/23 од 31.08.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу П1 149/22 од 06.06.2023. године, ставом првим изреке, утврђено је да је повучена тужба у делу којим је тражено да се утврди да је тужили радни однос са одређеног прерастао у радни однос на неодређено време почев од 31.08.2020. године па надаље и да се обавезе тужени да то призна или ће у противном пресуда служити као правни основ за заснивање радног односа. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле да се поништи решење туженог о престанку радног односа бр.-.../... од 01.11.2022. године. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужили на име накнаде штете исплати износ од 1.354.015,08 динара, са законском затезном каматом, као и да у корист тужиле уплати припадајуће доприносе РФ ПИО – Филијала Вршац, Републичком фонду за здравствено осигурање – Филијала Вршац и Националној служби за запошљавање – Филијала Вршац. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужилца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 29.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3517/23 од 31.08.2023. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставовима другом, трећем и четвртм изреке, а жалба тужиле одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиле (услед очигледне омашке наведено тужене) за накнаду трошкова првостепеног и другостепеног парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревизија се у смислу наведеног члана 407. став 1. тачке 1. и 2. ЗПП не може изјавити због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је првобитно била у радном односу код туженог у периоду од 01.04.2016. године до 31.03.2017. године (12 месеци) на основу уговора о раду закљученог на одређено време. У периоду од 01.04.2017. године до 31.08.2020. године била је ангажована за рад код туженог, преко Агенције за потребе рада. Уговором о раду од 31.08.2020. године тужила је поново засновала радни однос код туженог (у оквиру Дирекције за комуналне послове – Служба за ...) на одређено време у периоду од 01.09.2020. године до 31.10.2020. године (два месеца) на радном месту ... због повећаног обима посла, а потом и уговором о раду од 25.07.2022. године у периоду од 01.08.2022. године до 31.10.2022. године (три месеца) због повећаног обима посла на истом радном месту. Решењем туженог бр. ...-...-.../... од 01.11.2022. године, тужили као запосленој на пословима „...“, за које је засновала радни однос на одређено време (уговором о раду од 25.07.2022. године) престао је радни однос код туженог са даном 31.10.2022. године. Ово решење је примила 01.11.2022. године. У време доношења предметног решења, код туженог је престала потреба за обављањем послова на производњи и одржавању цвећа. Пре истека последњег уговора о раду, у неформалном разговору тужила је понуђено да ради код туженог на пословима ..., што је она одбила. Бруто зарада тужиле за септембар месец 2022. године износила је 75.223,06 динара, а нето зарада 54.902,56 динара. Осамнаест бруто зарада тужиле износило би 1.354.015,08 динара. У радној књижици тужиле уписан је укупан радни стаж код туженог у периоду од 01.09.2020. године до 31.10.2022. године (две године и два месеца).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и одредаба чланова 37., 175. и 191. Закона о раду, нижестепени судови су одбили тужбени захтев сматрајући да је предметно решење о престанку радног односа законито, због чега тужили не припада право на накнаду штете и уплату тражених доприноса. Ово стога што Закон о раду прописује да уговор о раду на одређено време престаје истеком времена на који је закључен. У конкретном случају, радни однос тужиле био је заснован код туженог на одређено време уговором о раду од 25.07.2022. године у периоду од 01.08.2022. године до 31.10.2022. године (у трајању од три месеца) због повећаног обима посла, па јој је истеком времена за које је заснован радни однос предметним решењем туженог од 01.11.2022. године утврђен престанак радног односа са 31.10.2022. године као законске последице тако заснованог радног односа. Наведеним решењем се није одлучивало о праву тужиле, већ јој је само саопштено да је радни престао по сили закона по истеку рока на који је закључен. У таквој ситуацији првостепени суд је био става да је без

утицаја касније донет Правилник о организацији и систематизацији послова туженог од 31.01.2023. године.

Додатно, другостепени суд је изнео аргументацију да је тужила засновала радни однос на одређено време због повећаног обима посла од 01.08.2022. године до 31.10.2022. године, па је послодавац био овлашћен да процени када је престала потреба за даљим ангажовањем тужиле. Услед смањеног обима посла, односно престанка потребе за радом тужиле на уговореним пословима, уговор о раду који је закључила са туженим престао је са датумом на који је уговорен. Терет доказивања чињеница да је постојала потреба за радом тужиле код туженог и по истеку рока на који је уговор о раду био закључен, те да је тужени за послове које је тужила обављала ангажовао друге запослене био је на тужилу, коју чињеницу она није доказала, тако да су били испуњени услови да тужилу престане радни однос предметним решењем.

Према оцени Врховног суда нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбили тужбени захтев.

Новелираном одредбом члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 75/14 од 21.07.2014. године), прописано је да се уговор о раду може закључити на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1.), односно да послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2.), да се прекид краћи од 30 дана не сматра прекидом из става 2. (став 3.), да се уговор о раду може закључити за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба, да изузетно од става 2. уговор о раду на одређено време може да се закључи ако је то потребно због замене привремено одсутног запосленог, до његовог повратка (став 4. тачка 1) и да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама тог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање 5 радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6.).

Одредбом члана 175. тачка 1. Закона о раду прописано је да радни однос престаје истеком рока на који је заснован. Одредбом члана 191. став 1. истог Закона, ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио.

У конкретном случају, тужила је засновала радни однос код туженог на одређено време уговором о раду од 25.07.2022. године због повећаног обима посла у трајању од три месеца (у периоду од 01.08.2022. године до 31.10.2022. године). И по оцени Врховног суда, истеком времена на који је засновала радни однос, предметним решењем туженог од 01.11.2022. године тужилу је законито престао радни однос код туженог са 31.10.2022. године на основу члана 175. став 1. Закона о раду. У таквој

ситуацији, решење о престанку радног односа има само деклараторни карактер, јер радни однос на одређено време престаје ex lege истеком времена на који је заснован.

Супротно наводима ревизије, околност да је тужила укупно гледано била радно ангажована код туженог у периоду од 01.04.2016. године до дана престанка радног односа је без утицаја на другачију одлуку. Тужила је била радно ангажована код туженог по различитим основима, а у периоду од 01.04.2017. године до 31.08.2020. године преко Агенције за потребе рада, када је била у радном односу код те агенције, а не код туженог, што су судови имали у виду приликом одлучивања без обзира што је тужила повукла тужбу у делу захтева за утврђење да је дошло до преображаја радног односа. Наиме, изведеним доказима тужила није у смислу члана 321. ЗПП није доказала ни да је дошло до преображаја радног односа у радни однос на неодређено време у смислу члана 37. став 6. Закона о раду пре закључења последњег уговора о раду.

Ово тим пре што је тужила је код туженог била радно ангажована, између осталог, и по уговорима о раду на одређено време, у периоду када тужени као корисник јавних средстава на који се примењује Закон о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.108/13, са каснијим изменама и допунама) који прописује забрану заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места као *lex specialis* у односу на Закон о раду који прописује услове за преображај радног односа са одређеног на неодређено време. Чланом 27е. став 34. Закона о буџетском систему прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, односно до 31.12.2020. године. Изузетно од става 34. овог члана радни однос са овим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није био случај.

Из изнетих разлога Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка јер тужила није постигла успех у овом поступку.

Приликом доношења одлуке ревизијски суд је имао у виду да другостепени суд очигледну омашку у писању у изреци (став други) и образложењу (страна четврта, претпоследњи пасус) може да отклони доношењем решења о исправци на основу члана 362. ЗПП.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић